

SOSIALURIN

Útgevni:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Bláðstj.:
Vilfríð Sørensen.

Box 76.

PRENTSMIDJAN Á HEYGSBREYT
TELF. 1820

Frælsi — ábyrgd.

Undir hesum heiti hevur svenska fráhaldsráðið sett í verk eina lands-umfatandi propagandu fyri sjálvdisiplin og fólka-fráhaldi. Brennivínshandilin er vorðin friur, so nú ræður um at fyribyrgja teimum vánaligu avleiðingum, ið ætlandi vilja koma til sjóndar at byrja við.

Staturin hevur sett hóp av peningi í hetta upplýsingararbeiðið, ið nú er sett í verk. Allar fólka-samskipanir skulu luttaka. Filmur og nýmótans reklamateknikkur verða tikin í brúk. Alkoholspurningurin skal lýsast frá medisinskum eins væl og sosialum sjónarmiði. Og alkoholforsorgin skal bætast. Ein hin størsti vandin er hitt sokallaða »ungdomssuperiet«, ið er at finna í øllum samfelagsstættum. Skúla-ungdomurin er einki undantak, tvørturímóti. Viðurskipti, ið leggja stóra ábyrgd á skúlan eins og heimini.

Ræðandi røður og skriv hava onga sjónliga ávirkan. Tað kann vera freistandi at mála hin versta upp á vegg; men ein kemur onga leið við at nýta negativ virkisamboð. Tað eru bara tey positivu, ið hava nakra ávirkan.

Menniskjan má kenna seg frælsa. Hetta gildir fyrst og fremst tey ungu. Tí megu tey varnast alt tað, ið bindur og ger tey ófræls, hvat teir gomlu drykkjusiðirnir so ofta enda við. Ungdomurin má heldur ikki ganga leiðir, sum tey eldru hava slóðað; men heldur sína egnu. Okkara tíð hevur so nógv at bjóða av øðrum fjølbroyttum møguleikum, ið kunnu hugtaka hitt unga sinnið, at alkoholið ikki eigur at verða so avgerandi.

Við frælsi fylgir ábyrgd — yvir fyrri sær sjálvum eins væl og øðrum. Ikki ein ábyrgd, ið kennist sum ein tvingsul, men heldur sum eini rættindi. Frælsið í einum demokratiskum landi er treytað av solidariteti og felagsskapi. Tann ótryggleiki, tað veseldi og tað offur, ið alkoholisman hevur við sær, er tí eitt mál, ið viðkemur øllum. Hvør einstakur eigur tí eftir fyrirumini at gera sitt besta fyrri at nora um røttu uppfatanina av tí frígeringararbeiðinum, ið her liggur fyrri.

Fremsta mál er at venda fólka-hugsanini: at fólkið, og tá fyrst og fremst ungdomurin, skal fata, hvat ið her leikar á. Tá vilja fólk vísa virðing fyrri teimum avmarkingum, ið altíð vilja vera neyðug í samband við rúsdrekaspurningin, ann-

aðhvørt ein er samdur við teimum ella ikki.

Praktisk tiltøk eru eisini av størsta týdningi, serstakliga við endamálinum at gera frítíðina so ríka og nyttuga sum gjørligt. Dámurin í øllum fupplýsingararbeiðinum má gerast frískari og ljósari. Hetta ar nakað, ið serliga limirnir í fráhaldsrúsluni eiga at leggja sær í geyma.

Einans fult frælsi, sætt og væl skipað upplýsingararbeiði kann loysa rúsdrekaspurningin til fulnar.

Arbeidsins vígvøllur.

Tap av mannalívum og materiellum virðum í bardagatiðum ella av náttúrshendingum kunnu skaka okkum. Vanlukkur, sum henda í dagliga arbeiðslivinum, eru ikki so heilt óvanligar, men tær skaka okkum ikki á sama hátt.

Úr Noreg verður sagt, at har henda 100.000 arbeiðsvanlukkur árliga. Hitt beinleiðis framleiðslutapið av hesum er 300 milj. kr. Leggur ein heraftrat tey minkaðu arbeiðsevnini, sjúkráhljál og tær nógvu útreiðslurnar, ið heimini mugu bera, kemur hin samlaði missurin upp í 500 milj. kr. Aftrat hesum koma so tær ávirkanir, ið hin skaddi og hansara familja má bera. Nógvar møður og børn sita ofta eftir við onum.

Arbeidsvanlukkur verða altíð at henda. Fiskimenn og sjómenn eru altíð í vandafulum arbeiði. Eisini arbeiðarar uppi á landi eru ofta í slíkum arbeiði, at vandin fyri vanlukku er til staðar. Tað finnst valla eitt yrki, har ikki vandi fyri lívi og limum er til staðar í vissum forum.

Við góðum atgerðum kunnu hesar vandaumstøður í flestu forum minkast niður í lítið og einki. Arbeiðstíðin hevur ovurstróran týðning. Tey sum gera vandamikil arbeiði mugu altíð vera í form. Hitt

Kemiskar reinsimaskinur.

Ein ungur maður kann fáa eitt sett kemiskar reinsimaskinur til eitt klæðingareinsari, fyriuttan nakra sum helst útbetaling. Viðkomandi kann fáa tólini uppá avbetaling ella eisini kunna tey gjaldast við partabrevum í fyrirkuni.

Áhugaði kunnu senda tilboð og fyrispurningar til

POSTBOX 175 Í HAVN

GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantónið.

Grót og skervur megu verða goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FROÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

Lýsið í SOSIALINUM!

minsta brekið, orsakað av møði, kann føra til vanlukku fyri tey sjálvi og onnur við. Har, ið arbeið verður við maskinamboðum, má strangligt eftirlit fara fram, so ongar vanlukkur kunnu henda av barum óskettni. Eingin arbeiðari eigur nakrantíð at geva seg til arbeiðis við amboðum, ið ikki ávisiliga eru í slíkum skili, at hann við tryggjeika kann líta á, at tey undir øllum vanligum umstøðum kunnu verða honum at meini.

Teir, ið arbeiðsamboðini eiga, tosa ofta um, hvat teir váða, men teir seta kortini ikki lív og heilsu í váða. Teir kunnu missa og vinna, alt eftir sum prísagið skikkar sær. Missur og tap standa ofta í samband við hina dagligu leiðsluna. Nakran persónligan vanda eru vinnulívsmenninir ikki útsettir fyri. Um tað gongur illa við øini fyrirkuni, hevur tað sjáldan nakra ávirkan á lívsupphald ella trygg-

leika hins einstaka vinnulívsmannsins.

Heilt annarleiðis er vorðið hjá teimum, sum í arbeiði teirra berast við vandar og tíðum sera lív og heilsu upp á spæl annaðhvørt á sjógv ella landi. Tey lata seg ikki klækka og geva ikki upp, um ein vanlukka hevur nomið tey pínliga, ella um vandaumstøðurnar framvegis eru til staðar. Tey leggja út av nýggjum, fara aftur til arbeiðis, sum um einki var hent. Tað er nakað stórt og virðismikið í slíkum holdingi.

Fyrst og fremst má tað tí vera samfelagsins skylda at leggja til brots fyrri at tryggja tey arbeiðandi móti vanlukku, og síðan at tryggja tey móti sakni og troti, um vanlukkan hendir. Eitt sindur eru vit komin ávegis, men framvegis er hetta eitt arbeiðsøki, har nógvir nýskipanir og nógvar broytingar eru at gera.

Síðan vit tala um mýs og menn.

»Hvaðan kemur hasin demitturin frá?« Tað er nú langt síðan, at gomlu hjúnini sótu við eldin og konan setti manninum henda spurningin og fekk til svar: »Sýr eftir! Hann kemur frá Amerika, haðan allur óreinskapurin kemur frá«. Ikki var lögdi, hon spurdi so. Har sprongdu teir nú í bygdini, læyst og fast, dvørgasteinar og kyrjasteinar, so hart, at veröldin skalv.

Óg, ein vakran morgun sær sólin, tá hon risir, kanska bara nakrar svartar bræddar steinar, har sum vit nú hava eitt grønt land. Kjørnorkuspreingjan hevur tá gjørt sitt verk.

Men hetta er ikki á l t Amerika. Nú hava vit sitið í Sjótleikarhúsinum og nomið ein annan part av hesum fjara landi, upplivað eitt kensluborið listarverk, sum seint

man kámast. Væl verið tykkum, Havnar sjónleikarfelag og frú Sigurleifsdóttir.

Jú, Amerika er annað og meira end kjarnorkuspreingjan. Hvussu hava vit ikki — í størsta meinaloyi, sjálvandi — havt teiti í »býttlinginum«, vitfiringinum, sum so láturverdur og bylkiandi gekk mitt innan ímillum øll okkum »rætt-siktaðu«. Pearl S. Buck gav okkum bókina »Barnið, ið ongantið vaks upp«, avisøguna um barnið, hennara egnu hold og blóð, sum hon við bløðandi hjarta mátti lata frá sær — »jarda tað livandi« tí tað ikki hevði fingið vit sum hini.

Nú er vent á firðinum. Hesi mannafelagsins stjúkborn eiga nú lívins rett eins væl og tey rætt-siktaðu. Teirra sál er víðurkend. Stór fjöld av heimsins bestu monn-

um og kvinnum eiga her lut í máli. Har hava vit ikki minst høvundum sum Pearl S. Buck og John Steinbeck at takka.

Vit hava nú nomið hjartaslagið av Ameriku. Tað sakar einki um »hann heldur sær at teiti, ið ikki varir av« tey flestu av okkum mundu vera rørd til tára av Lenna, vitfiringinum. Har var sanniliga sál. Og sál eru tey í andanum fáteku, har fór hann við hevjaðum hondum og glampandi eygum inn í hitt fyrirjattaða landið, inn í tað himmiríkið, sum blámaðurin stakka-lin hevði mist trúna uppá, og fleiri við honum.

At fara at drepa sín, heldur enn at lata hann falla í manna-hendur, eru tung spor. Hini kundu tó væl verið tyngri, eingin er førur at meta um tað, tí »tað er eins og at meta saman hov, maður ongantið hevur skamtáð dýpið í«. Sælur hann, ið teimum sporum er spardur.

Hans Dalsgaard.